

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 26 maja 2011 r.

**w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo
o adwokaturze, ustawy o radcach prawnych oraz ustawy – Prawo o notariacie**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze, ustawy o radcach prawnych oraz ustawy – Prawo o notariacie.

Jednocześnie upoważnia senatora Piotra Zientarskiego do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

MARSZAŁEK SENATU

Bogdan BORUSEWICZ

USTAWA

z dnia

o zmianie ustawy – Prawo o advokaturze, ustawy o radcach prawnych oraz ustawy – Prawo o notariacie

Art. 1.

W ustawie z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o advokaturze (Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188, z późn. zm.¹⁾) w art. 78h:

1) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

"2a. W przypadku, kiedy przemawiają za tym względy organizacyjne, a w szczególności duża liczba odwołań od wyników egzaminu advokackiego, Minister Sprawiedliwości może powołać więcej niż jedną komisję odwoławczą do rozpoznania odwołań od wyników danego egzaminu advokackiego, wskazując ich właściwość terytorialną. Przepisu art. 75e ust. 5 nie stosuje się.";

2) ust. 10 otrzymuje brzmienie:

"10. Uchwały są podejmowane większością 2/3 głosów w obecności co najmniej połowy członków komisji odwoławczej.".

Art. 2.

W ustawie z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 10, poz. 65, z późn. zm.²⁾) w art. 36⁸:

1) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

"2a. W przypadku, kiedy przemawiają za tym względy organizacyjne, a w szczególności duża liczba odwołań od wyników egzaminu radcowskiego, Minister Sprawiedliwości może powołać więcej niż jedną komisję odwoławczą do rozpoznania odwołań od

---

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 26, poz. 156, Nr 166, poz. 1317, Nr 210, poz. 1628 i Nr 216, poz. 1676 oraz z 2010 r. Nr 7, poz. 45, Nr 47, poz. 278, Nr 200, poz. 1326 i Nr 217, poz. 1429.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 47, poz. 278, Nr 200, poz. 1326 i Nr 217, poz. 1429.

wyników danego egzaminu radcowskiego, wskazując ich właściwość terytorialną. Przepisu art. 33⁵ ust. 5 nie stosuje się.";

2) ust. 10 otrzymuje brzmienie:

"10. Uchwały są podejmowane większością 2/3 głosów w obecności co najmniej połowy członków komisji odwoławczej."

Art. 3.

W ustawie z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1158, z późn. zm.³⁾) w art. 74h:

1) po § 2 dodaje się § 2a w brzmieniu:

"§ 2a. W przypadku, kiedy przemawiają za tym względy organizacyjne, a w szczególności duża liczba odwołań od wyników egzaminu notarialnego, Minister Sprawiedliwości może powołać więcej niż jedną komisję odwoławczą do rozpoznania odwołań od wyników danego egzaminu notarialnego, wskazując ich właściwość terytorialną.";

2) § 10 otrzymuje brzmienie:

"§ 10. Uchwały są podejmowane większością 2/3 głosów w obecności co najmniej połowy członków komisji odwoławczej."

Art. 4.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

---

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 37, poz. 286 i Nr 166, poz. 1317, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 oraz z 2011 r. Nr 85, poz. 458 i Nr 87, poz. 483.

UZASADNIENIE

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze, ustawy o radcach prawnych oraz ustawy – Prawo o notariacie zawiera przepisy mające na celu uzupełnienie regulacji dotyczącej komisji odwoławczych do rozpoznawania odwołań od wyników egzaminów zawodowych odpowiednio: adwokackiego, radcowskiego i notarialnego.

Komisje odwoławcze są nowymi organami, powołanymi na mocy ustawy z dnia 20 lutego 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze, ustawy o radcach prawnych oraz ustawy – Prawo o notariacie (Dz. U. Nr 37, poz. 286). Utworzenie komisji egzaminacyjnych II stopnia przy Ministrze Sprawiedliwości, czyli tzw. komisji odwoławczych, zapewnia rzetelne i bezstronne rozpoznanie odwołań od wyników egzaminów zawodowych.

Zgodnie z obowiązującymi uregulowaniami, Minister Sprawiedliwości powołuje jedną komisję odwoławczą, która rozpoznaje odwołania od uchwał podjętych w sprawie wyniku egzaminu adwokackiego, radcowskiego albo notarialnego przez wszystkie komisje egzaminacyjne właściwe do przeprowadzenia tych egzaminów. Regułą jest, iż komisja odwoławcza do rozpoznawania odwołań od wyników egzaminu adwokackiego i radcowskiego powoływana jest na kadencję dwuletnią, natomiast komisja odwoławcza do rozpoznawania odwołań od wyników egzaminu notarialnego powoływana jest co roku.

Projekt ustawy przewiduje dodanie w art. 78h ustawy – Prawo o adwokaturze, w art. 36⁸ ustawy o radcach prawnych oraz w art. 74h ustawy – Prawo o notariacie przepisów dających Ministrowi Sprawiedliwości możliwość powołania dodatkowych komisji odwoławczych do rozpoznania odwołań od wyników danego egzaminu, w sytuacji, gdy przemawiać za tym będą względy organizacyjne, a w szczególności duża liczba odwołań od wyników egzaminów zawodowych.

W tym miejscu wskazać wypada, że w związku z przeprowadzonym egzaminem adwokackim w 2010 r. odwołało się aż 191 osób spośród 238 osób, które uzyskały negatywny wynik. W przypadku egzaminu radcowskiego odwołało się 351 osób spośród 425 osób, które uzyskały wynik negatywny, zaś w przypadku egzaminu notarialnego odwołało się 69 osób spośród 116 osób, które uzyskały wynik negatywny. Tak duża liczba odwołań od każdego z egzaminów uniemożliwia sprawne i szybkie ich rozpatrzenie przez jedną komisję odwoławczą, liczącą w sumie 9 członków wraz z przewodniczącym. Możliwość powoływania dodatkowych komisji odwoławczych będzie więc przede wszystkim korzystna dla osób

odwołujących się od wyników egzaminów zawodowych, gdyż zapewni skrócenie okresu rozpoznawania odwołań.

Podkreślić trzeba, że prace komisji odwoławczych po egzaminach zawodowych przeprowadzonych w roku 2010 trwały średnio ponad 10 miesięcy. Składane odwołania były bardzo często obszerne i zawierały wieloaspektowe zarzuty, dotyczące nie tylko zasadności wystawionej oceny, ale także prawidłowości konstrukcji zadań oraz pytań egzaminacyjnych, jak również zarzuty dotyczące przebiegu samego egzaminu. Rozpoznanie tych odwołań wymagało w konsekwencji dogłębnej ich analizy i omówienia, co okazało się w istocie dość czasochłonne.

Szacuje się, że w bieżącym roku do egzaminu adwokackiego przystąpi przeszło 1500 osób, w tym około 1200 aplikantów, przeszło 200 osób, które nie zdały ubiegłorocznego egzaminu adwokackiego, oraz około 50 osób uprawnionych z innego tytułu niż odbycie aplikacji adwokackiej. Do egzaminu radcowskiego przystąpi około 3425 osób, w tym około 2930 aplikantów oraz 335 osób, które nie zdały ubiegłorocznego egzaminu radcowskiego, a ponadto 160 osób uprawnionych z innego tytułu niż odbycie aplikacji radcowskiej. Z kolei do egzaminu notarialnego przystąpi przeszło 405 osób, w tym około 280 aplikantów, przeszło 80 osób, które nie zdały ubiegłorocznego egzaminu notarialnego, oraz około 45 osób uprawnionych z innego tytułu niż odbycie aplikacji notarialnej. Istnieje wobec tego wysokie prawdopodobieństwo, że w bieżącym roku wzrośnie liczba odwołań od wyników egzaminów zawodowych, co – w przypadku braku proponowanych rozwiązań – mogłoby spowodować, że postępowanie odwoławcze przed poszczególnymi komisjami trwałoby ponad rok, a tym samym nie zostałyby zakończone przed terminem kolejnych egzaminów zawodowych.

Z uwagi zatem na ochronę interesu osób przystępujących do egzaminów zawodowych, wydaje się celowe, a nawet konieczne, wprowadzenie regulacji umożliwiającej powoływanie więcej niż jednej komisji odwoławczej do rozpoznania odwołań od wyników danych egzaminów zawodowych.

Należy przy tym wyjaśnić, że Minister Sprawiedliwości powołując dodatkowe komisje będzie jednocześnie wskazywał ich właściwość terytorialną.

Dodatkowo projekt ustawy wprowadza zmianę w art. 78h ust. 10 ustawy – Prawo o adwokaturze, w art. 36⁸ ust. 10 ustawy o radcach prawnych oraz w art. 74h § 10 ustawy – Prawo o notariacie w zakresie podejmowania uchwał przez członków komisji odwoławczej poprzez określenie, że uchwały będą podejmowane większością 2/3 głosów w obecności co najmniej połowy członków komisji odwoławczej. Proponowana zmiana przepisów zapewni

sprawne przeprowadzenie postępowania odwoławczego, w szczególności nieobecność jednego członka komisji nie będzie wstrzymywała prac komisji odwoławczej.

Przewiduje się, że ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Projekt ustawy został przesłany do zaopiniowania Ministrowi Sprawiedliwości, Naczelnej Radzie Adwokackiej, Krajowej Radzie Radców Prawnych, Krajowej Radzie Notarialnej oraz Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka. Spośród wymienionych podmiotów stanowisko odnośnie do proponowanych rozwiązań przedstawił Minister Sprawiedliwości, wypowiadając się o nich aprobująco, a także Krajowa Rada Notarialna, która nie zgłosiła co do nich żadnych zastrzeżeń. Podczas I czytania na wspólnym posiedzeniu Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji i Komisji Ustawodawczej przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości podtrzymał opinię pisemną, a ponadto zwrócił uwagę na potrzebę szybkiego znowelizowania przepisów regulujących powoływanie komisji odwoławczych.

Wejście ustawy w życie nie powinno pociągnąć za sobą skutków finansowych w postaci zwiększenia się wydatków budżetu państwa. Jeżeli chodzi o wynagrodzenia członków komisji odwoławczych oraz jej przewodniczących, to w myśl obowiązujących przepisów, tj. § 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 września 2009 r. w sprawie komisji egzaminacyjnej II stopnia przy Ministrze Sprawiedliwości do spraw odwołań od wyników egzaminu adwokackiego (Dz. U. Nr 164, poz. 1315), § 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 września 2009 r. w sprawie komisji egzaminacyjnej II stopnia przy Ministrze Sprawiedliwości do spraw odwołań od wyników egzaminu radcowskiego (Dz. U. Nr 164, poz. 1314) oraz § 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 lipca 2009 r. w sprawie komisji egzaminacyjnej II stopnia przy Ministrze Sprawiedliwości do spraw odwołań od wyników egzaminu notarialnego (Dz. Nr 114, poz. 955), wynagrodzenie przewodniczącego i członków komisji odwoławczych nie ma stałej wysokości, lecz jest określone jako odpowiedni procent przeciętnego wynagrodzenia w drugim kwartale roku poprzedniego, ogłaszanego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353, z późn. zm.) i jest uzależnione od liczby i długości trwania posiedzeń, liczby sporządzonych opinii wraz ze stanowiskiem, a także – w przypadku komisji odwoławczych od wyników egzaminów adwokackiego i radcowskiego – liczby ustalonych ostatecznych ocen prac pisemnych zadań z części 2 – 5 egzaminu. Jednocześnie przepisy przewidują maksymalną wysokość

wynagrodzeń, jakie mogą uzyskać wyżej wymienione osoby (odpowiednio w odniesieniu do wynagrodzenia wypłacanego przewodniczącemu i poszczególnym członkom komisji ustalone zostały limity na poziomie 400 oraz 300 % przeciętnego wynagrodzenia).

Jak wynika z informacji przekazanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości, w minionym roku prace komisji odwoławczych trwały około 10 miesięcy. W tym czasie rozpoznano 191 odwołań od wyników egzaminu adwokackiego, 382 odwołania od wyników egzaminu radcowskiego oraz 69 odwołań od wyników egzaminu notarialnego. Łączny koszt wynagrodzeń komisji odwoławczej rozpoznającej odwołania od wyników egzaminu adwokackiego wyniósł 82.726 zł, koszt wynagrodzeń komisji odwoławczej rozpoznającej odwołania od wyników egzaminu radcowskiego – 85.379 zł, natomiast koszt wynagrodzeń komisji odwoławczej rozpoznającej odwołania od wyników egzaminu notarialnego – około 63.000 zł.

Powołanie dodatkowych komisji odwoławczych nie wpłynie z pewnością na łączne wydatki z tytułu sporządzania pisemnych opinii, a także z tytułu ustalania ostatecznych ocen prac pisemnych, ponieważ – przy danej liczbie odwołań wniesionych w określonym roku – łączna liczba opinii, które muszą zostać sporządzone oraz łączna liczba prac pisemnych, wobec których należy ustalić ostateczną ocenę, pozostaje niezmienna niezależnie od liczby funkcjonujących komisji odwoławczych (proporcjonalnemu zmniejszeniu ulegnie jedynie liczba opinii oraz prac pisemnych przypadających na jednego członka konkretnej komisji odwoławczej). Zwiększona liczba komisji odwoławczych nie spowoduje również wzrostu łącznej kwoty wynagrodzeń przysługujących za udział w posiedzeniach komisji. Liczba posiedzeń komisji jest bowiem uzależniona bezpośrednio od liczby odwołań, które pozostają do rozpatrzenia. Skoro zaś w rezultacie powołania dodatkowych komisji odwoławczych skrócony zostanie okres działalności oraz liczba posiedzeń poszczególnych komisji, to tym samym zmniejszeniu ulegną także kwoty wynagrodzeń, jakie będą mogli uzyskać członkowie każdej z nich.

Co się tyczy z kolei wydatków na obsługę administracyjno – biurową komisji odwoławczych, to zauważyć należy, że wydatki te mogą zostać skalkulowane każdorazowo dopiero po ewentualnym podjęciu przez Ministra Sprawiedliwości decyzji o powołaniu dodatkowych komisji odwoławczych. Mając jednak na względzie charakter oraz relatywnie niewielki poziom tych wydatków, można zakładać, że będą one pokrywane w ramach zasobów i środków przewidzianych w planie finansowym Ministerstwa Sprawiedliwości.

Wobec powyższego pozostaje stwierdzić, że projektowana zmiana ustawy – Prawo o adwokaturze, ustawy o radcach prawnych oraz ustawy – Prawo o notariacie nie wywoła konieczności zwiększenia puli środków ujętych w części 37 „Sprawiedliwość”. Wszelkie wydatki związane z procesem odwoławczym od wyników egzaminu adwokackiego, radcowskiego i notarialnego, niezależnie od liczby powołanych komisji odwoławczych, znajdą pokrycie w środkach ujętych na ten cel w budżecie państwa na rok 2011. Analogiczna konkluzja dotyczy lat kolejnych, w tym także roku 2012, jako że w projekcie budżetu na ten rok nie zostały zabezpieczone dodatkowe środki na ewentualne zwiększenie wydatków związanych z funkcjonowaniem komisji odwoławczych.

Projektowana ustawa jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.